

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.195/2024/5.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna előadó bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: név

A felperes képviselője: Litresits Ügyvédi Iroda ügyintéző: Dr. Litresits András ügyvéd)

Az alperes: név

Az alperes képviselője: Müller Ügyvédi Iroda ügyintéző: Dr. Müller Tibor ügyvéd)

A per tárgya: szerződés felmondása jogellenességének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Budapest Környéki Törvényszék
14.Gf.40.066/2023/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Budaörsi Járásbíróság 4.G.40.050/2023/7.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 70.000 (hetvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) II. fejezete szerint nyílt közbeszerzési eljárást indított 2017. évben a "Keretmegállapodás az azonosító számú, „rászoruló személyek számára természetbeni juttatás biztosítása az felhívás keretében" elnevezésű projekt megvalósítására, amelynek célja a szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességűek és a rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára élelmiszersegély biztosítása.

[2] Az alperes vevőként 2018. február 6-án három nyertes ajánlattevővel – köztük a felperessel mint eladóval is – Keretmegállapodás elnevezéssel keretszerződést kötött legfeljebb bruttó 9.520.000.000 forint keretösszeg erejéig és 48 hónapos határidővel azzal, hogy amennyiben a keretösszeg nem merül ki, úgy a Kbt. 141. § (4) bekezdése alapján az alperes egyoldalú nyilatkozattal a Keretmegállapodás szerződési időtartamát a keretösszeg kimerüléséig, de legfeljebb a további 14. hónap lejártáig meghosszabbíthatja.

[3] A II.12. pont szerint a Keretmegállapodást a felek jogosultak voltak azonnali hatállyal, írásban felmondani a másik fél szerződésszegése esetén, ha a Keretmegállapodás fenntartása már nem áll a sérelmet szenvedett fél érdekében. Ilyen felmondási oknak minősül különösen a súlyos szerződésszegésként definiált szerződésszegés. Szerződésszegés esetén a sérelmet szenvedett fél köteles a szerződésszerű teljesítésre a szerződésszegő felet felszólítani a szerződésszegés részleteit tartalmazó, az orvoslásra írásban felszólító értesítéssel. Amennyiben a szerződésszegő fél a kézhezvételt követően az értesítésben meghatározott észszerű határidőn belül nem orvosolja a szerződésszegést, a Keretmegállapodás felmondható. Nem szükséges a megintés akkor, ha a szerződésszegés nem orvosolható vagy ismétlődő. Súlyos szerződésszegésnek minősültek az ilyenként definiált magatartások, továbbá minden olyan tevékenység vagy mulasztás, amely a Keretmegállapodás fenntartását, illetve az alapján a közbeszerzések megvalósítására vonatkozó szerződések megkötését vagy teljesítését súlyosan elnehezíti vagy kizárja.

[4] A Keretmegállapodás III.25. pontja szerint a felperes kötelezettsége volt a lehívás szerinti összetételű és darabszámú csomagok összeállítása és eljuttatása az elvárt teljesítés kezdő napját követő tizenöt napon belül valamennyi teljesítési helyre a felperes által összeállított szállítási ütemterv szerint, egy-három havonként. A III.26. pont értelmében a szállítási ütemtervet a felperes az egyedi szerződésben rögzítettek szerinti lehívások kézhezvételétől számított négy munkanapon belül elkészíti és megküldi az alperes részére, feltüntetve benne a jogosultak által esetlegesen át nem vett és visszaszállított csomagok másodszori kiszállításának időpontját is. A szállítási ütemterv elfogadását az alperes négy munkanapon belül írásban visszaigazolja. A szállítási ütemtervtől kizárólag az alperes írásos hozzájárulása esetén lehet eltérni és csak abban az esetben, ha a felperes a változtatási igényét az érintett szállítási időpont előtt legalább három munkanappal jelezte az alperes felé. Egyéb esetben az ütemtervhez képest késedelmes teljesítés esetén az alperes késedelmi vagy meghiúsulási kötbér érvényesítésére jogosult az egyedi szerződés szerint.

[5] A Keretmegállapodás III.51. pontja értelmében a felperesre vonatkozó bármely kötelezettség megszegése súlyos szerződésszegésnek minősül. A III.52. pont szerint a felperes késedelmi kötbér megfizetésére köteles, ha olyan okból, amelyért felelős [Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:186. §] az általa

készített és az alperes által jóváhagyott szállítási ütemterv szerint rögzített bármely teljesítési határidőt elmulasztja. A III.53. pont szerint a felperes megghiúsulási kötbér megfizetésére is köteles, ha olyan okból, amelyért felelős, az érintett lehívás alapján az adott időpontban és helyen irányadó teljesítés megghiúsul. A felek abban is megállapodtak, hogy megghiúsulás esetén a felperes jogosult harmadik személytől a terméket beszerezni. A IV.12. pont szerint súlyos szerződésszegésnek minősül a felperes részéről, ha bármely teljesítéssel négy óránál hosszabb késedelembe esik legalább öt alkalommal, illetve, ha magatartásával a projekt Támogatási Szerződés szerinti lebonyolítását sérti vagy veszélyezteti. (b.2. és b.8. alpont)

[6] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a Keretmegállapodás megkötését követően a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárásban a Döntőbizottság kötelezte az alperest az adásvételi szerződés (Adásvételi szerződés) felperessel történő megkötésére. Ezért a peres felek között a Keretmegállapodás alapján 2019. szeptember 2. napján Adásvételi szerződés jött létre.

[7] Az Adásvételi szerződés II.1. pontja akként rögzíti a szerződés tárgyát, hogy a csomagok tartalmát az 1. számú melléklet tartalmazza. A II.3. pont értelmében a termékeknek a teljesítéskor rendelkeznie kell a szavatossági időtartam legalább 60%-ával. A II.4. pont szerint lehetőség van a termékváltásra a termék gyártásának megszűnése, a márkanév változása vagy időszakos beszerezhetetlenség miatt. Azonban a termékváltás szükségességét a felperesnek igazolnia kell, egyidejűen igazolnia kell azt is, hogy a teljesítésre megajánlott termék jellemzői megfelelnek a szerződésben foglaltaknak. A II.6. pont értelmében a felek a jogviszonyok közvetett tárgyait lehívásonként jogilag oszthatatlannak tekintik. A II.7. pont alapján az alperes jogosult a szerződés szerinti mennyiséget egy vagy több lehívással is igényelni. A II.8. pont szerint az alperes jogosult az egyes csomagok számára vonatkozó utasítását a szerződés hatálya alatt megtenni azzal, hogy a csomagok tényleges számának meghatározására a tényleges teljesítési idő előtt legalább tizenöt naptári nappal meg kell tennie a jognyilatkozatát, azaz a „lehívást”, amit a felperes ez alapján köteles teljesíteni. A II.9. pont értelmében a lehívás kézhezvételétől számítottan az alperes négy munkanapon belül készíti el a szállítási ütemtervet, amit megküld az alperesnek. A szállítási ütemterv elfogadását az alperes esetleges egyeztetést követően négy munkanapon belül írásban igazolja vissza. Az ütemtervtől csak az alperes előzetes írásos hozzájárulása alapján lehet eltérni abban az esetben, ha az érintett teljesítési időpont előtt legalább három munkanappal előbb azt az alperes felé a felperes jelezte. Az ütemtervhez képest késedelmes teljesítés esetén a felperes késedelmi vagy megghiúsulási kötbér érvényesítésére jogosult. A II.11. pont szerint az egyedi szerződés alapján megteendő lehívásokat az alperes legkésőbb a teljesítés kezdő napját megelőző tizenöt nappal köteles elektronikus úton megadni, amit a II.12. pont alapján a felperes két munkanapon belül köteles visszaigazolni. Ez a határidő áll a felperes rendelkezésére, hogy amennyiben valamely terméket nem vagy nem a megrendelt mennyiségben tudná határidőre teljesíteni, azt jelezze az alperes felé a termékváltásra irányadó dokumentációval.

[8] A szerződés IV.1. pontja szerint a felperes késedelmi kötbér megfizetésére köteles, ha olyan okból, amelyért felelős, az általa készített és az alperes által jóváhagyott szállítási ütemterv szerint rögzített bármely teljesítési határidőt elmulasztja. E szerződéses pont tartalmazza a késedelmi kötbér mértékét. A IV.2. pont a megghiúsulási kötbérkikötést és annak mértékét rögzítette.

[9] Az Adásvételi szerződés megkötésével egyidejűen, 2019. szeptember 2-án az alperes megrendelést adott le 52.835 darab csomagra azzal, hogy a felperesnek a megrendeléstől számítottan tizenöt nap áll rendelkezésre a teljesítésre. A teljesítés megkezdésének legkésőbbi időpontja 2019. szeptember 17. napja lett. Kérte, hogy a felperes a szállítási ütemtervet a lehető legrövidebb időn belül küldje meg a számára.

[10] Szeptember 4-én a felperes termékváltási kérelmet küldött két termékre (gulyáskrém, őszibarack konzerv), majd aznap email útján jelezte, hogy két termék (instant kakaópor, ételízesítő) esetén a szavatossági idő minimálisan eltér a szerződésben foglalt 60%-tól. Az alperes a gulyáskrém esetében nem fogadta el szerződésszerű teljesítésként a nagyobb kiszerezésű terméket, a kakaópor és az ételízesítő tekintetében sem fogadta el a változtatási kérelmet, szeptember 6-án az őszibarack konzerv esetében viszont elfogadta azt, kérte, hogy a felperes a rendelkezésre álló 30.000 darab termékkel kezdje meg a teljesítést.

[11] Szeptember 9-én a felperes írásban ismét az alpereshez fordult azzal, hogy az ételízesítő és a kakaópor esetében a szavatossági idő nem éri el a megkívánt 60%-ot, de ez az alperes jogsértő magatartásának következménye, mivel a közbeszerzési eljárás alatt két jogorvoslati eljárás is zajlott, ahol mindkét alkalommal az alperes jogsértő magatartását állapították meg. Jelezte, hogy a rövidebb szavatossági idő semmilyen problémát nem jelent, minimálisan tér el az előírttól, és jelezte, hogy ezen eltérés miatt az alperes hibás teljesítési kötbért alkalmazhat. A gulyáskrémrel kapcsolatban benyújtotta a termék helyesbített termékspecifikációját.

[12] Az alperes 2019. szeptember 11-én tájékoztatta a felperest arról, hogy nincs lehetősége a nem szerződésszerű teljesítést elfogadni.

[13] A felperes ugyanezen a napon megküldte a szállítási ütemtervet, amit az alperes – néhány helyszínen kivételével – elfogadott. Egyes szállításokra új időpontot javasolt, és kérte az elfogadott helyszínek esetében a szállítások megkezdését.

[14] 2019. szeptember 15-én a felperes arról tájékoztatta az alperest, hogy a gulyáskrém 160 grammos kiszerezésről 176 grammos kiszerezésre történő cseréje termékváltásnak minősül, ami szerződésmódosítást von maga után, továbbá hibás szavatosságú termékkel kívánja megkezdeni a teljesítést, amely miatt kéri a kötbér tekintetében a méltányos elbírálást. A szállítási ütemterv vonatkozásában a felperes további egyeztetéseket kezdeményezett, egyben közölte, hogy szeptember 16-án a teljesítést még nem tudja elkezdni, de szándékában áll azt a lehető legkorábbi időpontban megkezdeni.

[15] A felperes az alperes által is elfogadott szállítási ütemterv szerint 2019. szeptember 16-án nem kezdte meg a csomagok kiszállítását, de a szeptember 15-i e-mailben jelezte, hogy a jogosultakat erről értesíti, és a lehető legközelebbi időpontban megkezdni a teljesítést. Az alperes a 2019. szeptember 16-17-i levelezésben erre nem reagált, a szállítási ütemterv hiányzó sorait szeptember 16-án véglegesítette, azt megküldte a felperesnek. A felperes szeptember 17-én közölte az alperessel, hogy szeptember 19-én kezdi meg teljesítést.

[16] Az alperes 2019. szeptember 18. napján a Keretmegállapodás IV.11. és II.12. pontjában, valamint az Adásvételi szerződés V.12. pontjában foglaltak alapján súlyos szerződésszegésre hivatkozva azonnali hatállyal felmondta a Keretmegállapodást és az Adásvételi szerződést. Felhívta a felperest, hogy a felmondás kézhezvételétől számított nyolc napon belül fizessen meg az alperesnek 9.899.846 forint meghiúsulási kötbért. A felmondás okai a következők voltak: 1.) a szállítási ütemtervben szereplő szállítások elmaradása több mint négy órás késedelemmel; 2.) a szállítási ütemterv késedelmes megküldése, a szállítási ütemterv megküldése a lehívás kézhezvételétől számított 7. munkanapon 19 óra 56 perckor történt meg; 3.) a bemutató példány (mintacsomag) késedelmes benyújtása, ami 2019. szeptember 16-án sem történt meg; 4.) a bemutató példányon nem megfelelő képi elemek elhelyezése (a Keretmegállapodás III.36. pontja és az Adásvételi szerződés II.28. pontja tartalmazta a képi elemek elhelyezésére vonatkozó szabályokat, azonban a felperes által benyújtott mintacsomagokon a betűméret aránya nem volt megfelelő); 5.) hibás szavatossági idő (a felperes által benyújtott bemutató csomagokban található élelmiszerek közül négy termék vonatkozásában a szavatossági idő nem felelt meg a Keretmegállapodás III.36. és az Adásvételi szerződés II.3. pontjában foglalt követelményeknek, azaz a teljesítéskor nem

rendelkeztek a szavatossági időtartam legalább 60%-val); 6.) hibás termék a bemutató csomagban, az ott található kristálycukor esetében nem állapítható meg, hogy a gyártója a benyújtott gyártmánylap szerinti cég, a csomagolás ugyanis nem tartalmaz gyártói megnevezést, a mogyorókrém és a kukorica konzerv esetében a cukortartalom nem volt megfelelő.

[17] A felperes 2019. szeptember 20-án kelt iratában vitatta a felmondás jogszerűségét. Érvéle szerint az alperes elmulasztotta az Adásvételi szerződés V.14. pontja szerint a felmondási jog gyakorlása előtti legalább három munkanapos határidőn belül öt írásban felhívni a szerződésszegés megszüntetésére. Állította, hogy az alperes megszegte az együttműködési kötelezettségét, amikor rendkívül rövid határidőt biztosított a szerződés teljesítésére. Vitatta a teljesítési késedelmet is, mivel nem volt még a felek által elfogadott végleges szállítási ütemterv, az alperes ugyanis a végleges ütemtervet részben nem fogadta el, ez alapján pedig a szállításokat a felperesnek csak akkor kell megkezdeni, ha az ütemterv egésze elfogadásra került a felek által, ezért ütemterv hiányában a mintacsomagot sem kellett a felperesnek bemutatnia. További érvelése szerint a teljesítési időszakokat előzetesen nem határozták meg. 2020. január 31-én kelt iratban a felperes e vitató nyilatkozatát kiegészítette, hivatkozott a felmondás alaki érvénytelenségére is.

[18] A felperes az alperes fizetési felhívásaira megtagadta a kötbér megfizetését.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[19] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes részéről a 2018. február 6. napján kelt Keretmegállapodás és a 2019. szeptember 18. napján kelt Adásvételi szerződés azonnali hatályú felmondása jogellenes volt, a jogviszonyok fennállnak.

[20] Elsődlegesen a felmondás formai okból fennálló érvénytelenségére hivatkozott, mivel az az Adásvételi szerződés V.11. és V.17. pontjába és a Keretmegállapodás II/14. pontjába ütközött. E tárgyban a Ptk. 6:140. §-ában foglaltakra hivatkozott. Állította a felmondási okok megalapozatlanságát, ami miatt a felmondás sérti a Ptk. 1:4. és 1:5 §-át. A felmondással az alperes a Ptk. 6:62. §-ába ütközően megszegte az együttműködési kötelezettségét, továbbá az Adásvételi szerződés V.8. és a Keretmegállapodás II.12. pontját is. Hivatkozott az alperes közbenső szerződésszegésére (Ptk. 6:150. §).

[21] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[22] A felmondást a felperes teljesítési késedelmére és hibás teljesítésére alapozta. Álláspontja szerint a felperes e szerződésszegő magatartásai az Adásvételi szerződés szerinti súlyos szerződésszegésnek minősülnek, mert a projekt lebonyolítását veszélyeztető magatartások voltak, amelyek megalapozták az alperesi érdekmúlást is. A szoros határidőre figyelemmel nem volt lehetősége az Adásvételi szerződés V.14. pontjában írt, a jogkövetkezményre figyelmeztető irat megküldésére sem.

Az első- és másodfokú ítélet

[23] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[24] Idézte a Ptk. 6:1. § (1), (3), 6:62. § (1), 6:63. § (1) bekezdését, és kifejtette, hogy a felek között 2018. február 6. napján Keretmegállapodás jött létre, majd ezt követően – Döntőbizottsági eljárást követően – 2019. szeptember 2. napján megkötötték az egyedi Adásvételi szerződést.

[25] Rögzítette, hogy a felmondást a felperes elsőként alaki okokból minősítette érvénytelennek, mivel az nem az alperes főigazgatójától származott. A becsatolt felmondásból az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a főigazgató fejléces irata érkezett meg e-mailben a felpereshez, amely e-mail megküldésére az alperesnek a Keretmegállapodás II.14. pontja alapján lehetősége volt. A felmondás joga nyilvánvalóan nem B. Zs. személyéhez, hanem a főigazgatói pozícióhoz kötődött.

[26] Ezt követően az elsőfokú bíróság az alperes által állított egyes szerződésszegéseket vizsgálta.

[27] Elsőként a szállítási ütemtervben szereplő szállítások elmaradását több mint négy órás késedelemmel. E körben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a teljesítés valóban nem történt meg, mert az alperes még a felperes által vállalt teljesítés napja előtt felmondta a szerződést, többek között a szállítási ütemterv késedelmes megküldése miatt, amit szintén súlyos szerződésszegésnek minősített. Az Adásvételi szerződés II.9. pontja előírja, hogy a szállítási ütemtervet az alperesnek a lehívások kézhezvételétől számított négy munkanapon belül kell elkészítenie. A lehívás 2019. szeptember 2. napján megtörtént, azonban a szállítási ütemtervet a felperes csak 2019. szeptember 11. napján küldte meg az alperesnek, vagyis három nappal később a szerződésben előírtaknál. A termékcserek időt vettek igénybe, azonban azok egy része nem vitatottan nem felelt meg a szerződéses elvárásoknak, így a felperes érdekkörében felmerült okból történt a szállítási ütemterv késedelmes megküldése, ami szerződésszegésnek minősül.

[28] A felperes állította, hogy a szállítási ütemtervet az alperes nem fogadta el, azaz csak részben fogadta el, és bizonyos részében további egyeztetéseket javasolt. Az elsőfokú bíróság az iratok alapján megállapította, hogy az alperes 2019. szeptember 12. napján e-mailben jelezte a felperesnek, hogy bizonyos javaslatait az ütemtervben elfogadta, a többi még egyeztetésre vár, de kérte, hogy a szállítási ütemterv elfogadott részében és az abban foglaltak szerint 30.000 db csomagig kezdje meg a teljesítést. A felperes szeptember 15-i iratában azt nyilatkozta, hogy szeptember 16-án nem tudja megkezdeni a szállítást, de azt a lehető legkorábbi időpontban megkezdi. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság nem osztotta a felperes álláspontját, amely szerint az ütemtervet csak részben fogadta el az alperes, hiszen a felek közös megegyezéssel módosították az első lehívást 30.000 db csomagra, erre a mennyiségre a felperes úgy nyilatkozott a 2019. szeptember 13. napján kelt e-mailben, hogy a szállítást meg tudja kezdeni, amit az alperes elfogadott, a szállítás megkezdése mégis elmaradt.

[29] A termékek címkézésére és szavatossági idejére vonatkozóan az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes egy több mint 9.000.000.000 forint értékű projektben vállalt részvételt, több vállalkozót maga mögé utasítva nyerte el a pályázatot, ahol köztudottan az alperest az Európai Unió szigorú szabályai kötik, méltányosság gyakorlására nincs mód. A többi pályázóval szemben – akik esetlegesen tudták volna teljesíteni a szerződésben vállaltakat – volna méltánytalan, ha az alperes több termék esetében is méltányosságot gyakorol egy ráadásul vele szemben is szigorú feltételeket állító Európai Unió pályázatban.

[30] A Ptk. 6:137. §-a és 6:140. § (1) bekezdése felhívását követően az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a szerződésszegések olyan okból következtek be, amelyért

a felperes felelős, és amelyek kimerítették a Keretmegállapodás IV.12.b. pontjának 2. és 8. alpontját, valamint az Adásvételi szerződés V.13.b. pont 2. és 8. alpontját. Az alperes felmondása nem volt jogellenes. Azt irrelevánsnak minősítette, hogy az Adásvételi szerződés megkötése mennyivel a Keretmegállapodás megkötése után történt, mert a felperes a szerződést aláírta, vállalva az abban foglaltak teljesítését.

[31] Az alperes nem szegte meg a szerződést, sőt próbált a lehetőségekhez képest méltányosan eljárni, amivel eleget is tett az együttműködési kötelezettségének.

[32] A felperes hivatkozott arra, hogy az alperes nem hívta fel a felmondás előtt a Keretmegállapodás IV.13. pontja alapján a szerződésszegés megszüntetésére határidő biztosítása mellett, hanem egyből felmondta a szerződést. A Keretmegállapodás értelmében ezt e szabályt akkor kell alkalmazni, ha lehetőség van rá. Az elsőfokú bíróság elfogadta e hivatkozással kapcsolatban az alperes álláspontját, hogy a többszörös szerződésszegésre és arra figyelemmel, hogy a szűk határidők miatt a rászorulóknak várták a csomagokat, nem volt lehetőség e szabály alkalmazására.

[33] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[34] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy a felperes és az alperes között 2018. február 6-án létrejött Keretmegállapodás és a 2019. szeptember 2-án létrejött Adásvételi szerződés alperes általi 2019. szeptember 17-én kelt azonnali hatályú felmondó jognyilatkozata érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[35] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárása megfelelt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) elsőfokú eljárásra vonatkozó szabályainak, nem történt olyan eljárási szabálysértés, ami akár objektív, akár relatív okból az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését indokolná. Nem értelmezhető a Pp. 342. §-a alapján eljárásjogi jogsértésként az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában arra következtetett, hogy a felek között az Adásvételi szerződés mennyiségi kitétele tárgyában megállapodás jött létre a szerződés módosítására, mert a szerződés értelmezése anyagi jogi kérdés, és az elsőfokú bíróság eltérő vagy téves értelmezése a másodfokú eljárásban az anyagi jogi felülbírálat során orvosolható. A jogerős ítélet rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett a Pp. 346. §-a szerinti indokolási kötelezettségének is.

[36] A felmondás alaki érvénytelenségét állító fellebbezési érvelésre a másodfokú bíróság rámutatott, hogy az nem szenved alaki hibában, és azt a felperes a Keretmegállapodás II.14. pontjában szabályozott úton kapta meg.

[37] Kitért arra, hogy a peres felek szerződéses kapcsolata a Keretmegállapodás alapján tartós szerződéses jogviszonynak minősül, ami feltételezi a felek tartós együttműködését a deklarált cél, a támogatási projekt megvalósítása érdekében, és a kifejtett magatartásaik ennek mentén értelmezhetőek és értékelhetőek.

[38] Kiemelte, hogy a Keretmegállapodás II.12. pontja szerint a felek akkor élhetnek az azonnali hatályú felmondással, ha a szerződő fél szerződésszegést követ el, amivel olyan mértékű sérelmet okoz, ami miatt a sérelmet szenvedett félnek már nem áll érdekében a Keretmegállapodás fenntartása. Az Adásvételi szerződés V.12. pontja a Keretmegállapodással egyezően szabályozza az azonnali hatállyal történő elállás vagy felmondás lehetőségét.

Azonnali hatályú felmondási okként a súlyos szerződésszegésként definiált szerződésszegések értelmezhetőek, a Keretmegállapodás III.51. pontja szerint bármely, az eladóra vonatkozó kötelezettség megszegése súlyos szerződésszegésnek minősül. A Keretmegállapodás V. fejezete számtalan pontban határozza meg az eladó szerződéses kötelezettségeit, a teljesítési kötelezettségek határidejét is, és rögzíti, hogy bármely határidő megsértése súlyos szerződésszegésnek minősül. A súlyos szerződésszegéseket konkretizálja az Adásvételi szerződés V.13.b. pontja, amennyiben visszaül a Keretmegállapodásban súlyos szerződésszegésként meghatározott magatartások tanúsításának jogkövetkezményére, hogy bármely teljesítésnél a felperes négy óránál hosszabb késedelembe esése – egy lehíváson belül legalább öt alkalommal – súlyos szerződésszegésnek minősül.

[39] Egyértelműen megállapíthatónak tekintette a másodfokú bíróság, hogy a felmondási okként megjelölt szállítási ütemterv késedelmes megküldése megvalósult, hiszen a lehívás kézhezvételétől számított négy munkanappal szemben csak a hetedik munkanapon küldte meg a felperes a szállítási ütemtervet. Ez a felperesi késedelem az Adásvételi szerződés teljesítésének késedelmére azonban nem vezetett, hiszen a felperes által elkészített ütemterv szerint a teljesítés megkezdését 2019. szeptember 16-ára maga irányozta elő.

[40] Megállapítása szerint a felperes a Ptk. 6:153. §-a szerint további késedelembe esett, ezzel a Ptk. 6:137. §-a alapján szerződésszegést valósított meg, amikor a szállítási ütemterv szerint nem kezdte meg a csomagok kiszállítását a jogosultaknak 2019. szeptember 16-án. A teljesítésnek nem volt akadálya, hogy az alperes a szállítási ütemtervet csak részlegesen hagyta jóvá. A Keretmegállapodás III.7. pontja és az Adásvételi szerződés I.6. pontja az egy lehívás teljesítésére keletkezett Adásvételi szerződés közvetett tárgyai jogi oszthatatlanságát rögzíti. A szerződésnek nem a szállítási ütemterv a tárgya, annak „jogi oszthatatlansága” nem is értelmezhető. Ha a feleket az a szándék vezette volna, hogy a csomagoknak a jogosultakhoz való eljuttatása csak a minden érintett településre véglegesített szállítási ütemterv jóváhagyását követően kezdhető meg, akkor a szerződésbe ezt rögzítik, ilyen kitétel hiányában azonban a hivatkozott szerződéses rendelkezés az alperes nyilatkozási késedelmét, és így a Ptk. 6:150. § (2) bekezdésére alapított közbenső szerződésszegését nem alapozza meg, a felperes teljesítési késedelmét nem menti ki.

[41] Alaposnak találta az alperesnek a mintacsomag késedelmes bemutatására történt hivatkozását is (szeptember 15. helyett csak szeptember 16. napján).

[42] A hibás teljesítés körében jelentőséget tulajdonított annak, hogy az alperes termékcsere (a gulyáskrém kivételével) nem engedélyezett, az egyeztetési folyamatban jelezte az egyes termékekre vonatkozó elvárásokat, a felperes által összeállított mintacsomagba ennek ellenére kerültek be olyan termékek, amelyek a szerződéses elvárásoknak nem feleltek meg. A felperes maga sem vitatta, hogy az alperesnek bemutatott mintacsomagban a méz, a sárgaborsó, az instant kakaópor és a rizs a szavatossági időtartam legalább 60%-ával nem rendelkezett annak ellenére, hogy egyébként a Keretmegállapodás III.36. pontja és az Adásvételi szerződés II.3. pontja egyaránt ezt a kikötést tartalmazta, sőt súlyos szerződésszegésnek tekinti e feltétel meghiúsulását. Azt sem vitatta, hogy a mogyorókrém és kukoricakonzerv tekintetében a cukortartalom a bemutatócsomagban található terméken feltüntetethez képest a gyártmánylapon eltérően volt meghatározott. A kristálycukor csomagolása nem tartalmazott gyártói megnevezést, így nem volt azonosítható a gyártó a gyártmánylap alapján. Nem volt vitatott, hogy a mintacsomagon elhelyezett képi elemek méretezése sem volt megfelelő.

[43] Kifejtette ugyanakkor azt is, hogy a felperes a szerződéses kötelezettségének nem a mintacsomag elkészítésével és az alperesnek való bemutatásával tesz eleget, hanem az adásvételi szerződés tárgyát képező élelmiszersomagok jogosultaknak való átadásával. Ebből következően nem értelmezhető megvalósult szerződésszegésként a mintacsomagnak

részben a szerződésnek meg nem felelő termékekkel való feltöltése. Mivel az alperes a teljesítés megkezdését megelőzően mondta fel a szerződést, a felperesi teljesítés nem valósult meg, így a hibás teljesítésre alapított szerződésszegés nem értelmezhető. Az alperes a mintacsomagra észrevételt csak a felmondó nyilatkozatban tett, nem kérte a hibás termékek szerződésszerű cseréjét, mert azt vélelmezte, hogy a felperes nem képes szerződésszerűen teljesíteni, e vélelmét azonban a perben nem támasztotta alá.

[44] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes szerződésszegése a teljesítés megkezdésének késedelme volt. A felmondás időpontjában két napos késedelem valósult meg azzal, hogy a szeptember 16. és 17. napokra vállalt kiszállításokat a felperes nem teljesítette. A Ptk. 6:151. § (1) bekezdése szerint, ha a teljesítési határidő lejártá előtt nyilvánvalóvá válik, hogy a kötelezett a szolgáltatását az esedékességgkor nem tudja teljesíteni, és a teljesítés emiatt a jogosultnak már nem áll érdekében, a jogosult gyakorolhatja a késedelemből eredő jogokat. A felperes nem volt azonban elzárva attól, hogy a teljesítést az ütemterv módosításával a szerződésben kikötött tizenöt munkanapos határidőre teljeskörűen teljesítse, ezt éppen az alperes felmondása lehetetlenítette el. Erre figyelemmel a felmondás időpillanatában az alperes teljesítéshez fűződő érdeke is fennállt. Az érdekmúlás a szerződésszegő magatartás következménye, így jogi értelemben nem értelmezhető az a szerződéses rendelkezés (Adásvételi szerződés V.12.), hogy bármely súlyos szerződésszegésként megjelölt magatartás az „érdekmúlás bekövetkezését önmagában megalapozza”, mert akár a késedelem, akár a felajánlott termékekben fennálló hiba a szerződés felmondása időpillanatában nem negligálta az alperesnek azt a közbeszerzési eljárásban deklarált szerződéses érdekét, hogy a Keretmegállapodás alapján időszerűen teljesítse a rászorulókat ellátására tett vállalását a Támogatási szerződésnek megfelelően. Az alperes élt az azonnali hatályú felmondás jogával, gyakorlatilag a közbeszerzési eljárásban deklarált szerződéses cél időszerű megvalósulását maga lehetetlenítette el, továbbá úgy alkalmazta a szerződésszegés legsúlyosabb szankcióját, hogy az nem állt arányban a felperesi szerződésszegéssel.

[45] Az alperes által állított súlyos szerződésszegések esetére is alternatív szankciókat fogalmazott meg mindkét szerződés, amennyiben az egyes felperesi szerződésszegő magatartásokra tételesen késedelmi-, meghíúsulási-, illetve jóteltjesítési kötbér szankciót helyezett kilátásba, feljogosította az alperest a kellékszavatossági jogok gyakorlására, nevesítette a kártérítési kötelezettséget megalapozó magatartásokat (Adásvételi szerződés IV. fejezet, Keretmegállapodás III.47-58.). Az azonnali hatályú felmondás – mindkét szerződés szerint – további egyező feltétele a „megintés”, a szerződésszegő fél eredménytelen írásbeli felhívása a szerződésszegés orvoslására (Keretmegállapodás II.12.). Az Adásvételi szerződés V.14. pontja a megintés Keretmegállapodásban rögzített szabályozásával azonos módon, írásbeli felhívásra kötelezi az azonnali hatályú felmondás vagy elállási joggal élni szándékozó felet, a Keretmegállapodással azonos feltételek mentén – három munkanapos határidővel – azzal, hogy írásban meg kell jelölni a súlyos szerződésszegés megállapításának alapjául szolgáló tényeket, körülményeket.

[46] A másodfokú bíróság értelmezése szerint az azonnali hatályú felmondás gyakorlása akkor jogszerű, ha és amennyiben az írásbeli felhívást a felmondó fél az ellenérdekű szerződő féllel három munkanapos határidő szabásával és a szerződésszegő magatartások konkrét megjelölésével közli. Ez a szabályozás áll összhangban a Ptk. 6:151. § (2) bekezdésével is. Az a körülmény, hogy az alperes a megintés intézményét nem alkalmazta, írásban nem hívta fel a szerződés szerinti határidő szabásával a felperest a szerződésszegő magatartások megszüntetésére és a szerződésszerű teljesítésre, az alperes védekezésére alapítottan az elsőfokú ítéletben kifejtett indokok alapján nem volt mellőzhető. A szerződésszegés elhárítása, a teljesítési késedelem gyors orvoslása ugyanis nem volt kizárható a felmondáskor, nem jelentett veszélyt a közös szerződéses cél megvalósítására, vagyis nem képezhetette

akadályát a Keretmegállapodás teljesítésének. A szoros határidőkre és a rászorulóknak érdekére való alperesi hivatkozás pedig nyilvánvalóan alaptalan, hiszen a felmondás okán jóval később kaphatták csak meg a támogatást a jogosultak.

[47] A másodfokú bíróság szerint tehát az alperes az azonnali hatályú felmondás jogát a szerződést megszegve, jogellenesen, a Ptk. 6:151. §-a megsértésével gyakorolta, erre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította a felmondás érvénytelenségét mindkét szerződésre irányadóan.

[48] Rögzítette azt is, hogy az Adásvételi szerződés 48 havi időtartamra jött létre, a határozott idő 2023. április 6-án eltelt, a szerződés – felmondás hiányában is – megszűnt. Erre figyelemmel a jogviszonyok fennállásának megállapítására irányuló keresetet a másodfokú bíróság elutasította.

A felülvizsgálati kérelem, csatlakozó felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[49] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és új, a keresetet elutasító határozat hozatalát kérte.

[50] Az ügy érdemére is kiható jogszabálysértésnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe a felek szerződéses szabadságát. A másodfokú ítélet szerződésbe ütköző, iratellenes megállapításokat tartalmaz. Nem történt meg annak értékelése, hogy a szerződés teljesítése első körben már a szállítási ütemterv beküldésével, második körben a mintacsomagok beküldésével, harmadik körben az első két napi szállítással már megkezdődik, amelyekből a felperes egyiket sem teljesítette.

[51] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság irat- és szerződésellenesen nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a felperes már az ütemterv késedelmes benyújtásával is szerződésszegésbe került (Adásvételi szerződés II.9. pont). A felperes hibás mintákat küldött be, már ezzel hibásan teljesített, hiszen ekkor már nincs lehetőség új, kellő mennyiségű, a szerződésnek megfelelő áru beszerzésére. A mintacsomagokkal kapcsolatban a felperes az alperes méltányosságában bízott, és többször kijelentette, hogy csak az általa bemutatott mintájú termékeket tudja leszállítani. A másodfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy ez egy szigorú felügyelet alatt álló Európai Unió projektjénél nem megengedhető, mert az irányító hatóság ezeket nem fogadja el, és a ráfordított Európai Unió pályázati összeget visszafizetteti az alperessel.

[52] Véleménye szerint a másodfokú bíróság szerződés- és iratellenesen figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a felperes nem kezdte meg időben a szállításokat, ami a szerződések alapján súlyos szerződésszegésnek minősül. A másodfokú bíróság helytelenül következtetett arra, hogy szerződésszegés csak a hibás termékek leszállításával állhatott volna be. Jogszabálysértő módon figyelmen kívül hagyta a Ptk. 6:137. §-ának előírását, ami kimondja, hogy a szerződés megszegését jelenti bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása.

[53] A legsúlyosabb jogszabálysértésnek azt tartotta, hogy a másodfokú bíróság a saját „teóriájával”, elképzelésével „felülírta” a felek által megkötött szerződéseket. Szerződésellenesen állapította meg, hogy az alperes nem tudta bizonyítani a felmondáskor az érdekmúlást, ezért jogellenes a felmondás. Sérült a Ptk. 6:59. § (2) bekezdése, ami szerint a felek szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát; a szerződéseknek a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályaitól egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény az eltérést

nem tiltja. A felek direkt szigorú szerződéses feltételekben állapodtak meg, a szigorú feltételekkel mindkét fél tisztában volt, azokat elfogadta.

[54] Az érdekmúlás hiányára a felperes sem a keresetében, sem a per folyamán nem hivatkozott, ebből következően a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 2. § (2) bekezdésében foglaltakat, de megsértette a Pp. 342. § (3) bekezdésben foglaltakat is, amely szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított.

[55] Téves megállapításnak minősítette, hogy az alperesnek az azonnali hatályú felmondások előtt „megintést” kellett volna alkalmaznia. Nem vette figyelembe a Keretmegállapodás IV.13. pontjában foglaltakat, hogy a „megintést” csak akkor kell alkalmazni, ha erre lehetőség van. Ugyanezt rögzíti az Adásvételi szerződés V.14. pontja is. A többszörös szerződésszegésre és arra tekintettel, hogy a szűk határidők miatt a rászorulóknak vártak a csomagokat, nem volt lehetőség e szabály alkalmazására. A Keretmegállapodás II.12. pontjában foglaltak is figyelmen kívül maradtak. E szerint nem szükséges a megintés akkor, ha a szerződésszegés nem orvosolható vagy ismétlődő. A felperes ismétlődő szerződésszegést követett el, amikor három egymást követő napon 38 teljesítési helyszínen összesen 5786 csomagot nem szállított ki. Mindezt az azonnali hatályú felmondás is tartalmazta.

[56] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet indokolását, különösen annak [56] bekezdését és [61] bekezdésének első mondatát kérte megváltoztatni akként, hogy a felek közötti szerződésen alapuló lehívások jogilag oszthatatlanok voltak, amelyekre nem volt elfogadott szállítási ütemterv, így a felperes nem esett késedelembe (sem a szállításokkal, sem a mintacsomagokkal), ezért az alperes ezen felmondási hivatkozása is jogellenes volt.

[57] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 1:4., 1:5., 6:1., 6:8., 6:62. és 6:150. §-át, a Pp. 266. §-át, 279. § (1), 346. § (4) és (5) bekezdését jelölte meg, és azt, hogy a jogerős ítélet indokolatlanul eltért a Kúria Gfv.VI.30.522/2022/4. számú ítéletétől a Kbt. 3. § 24. pontjának és 141. §-ának alkalmazásakor.

[58] Előadta, hogy a jogerős ítélet figyelmen kívül hagyta azt a fellebbezési érvelést, amelyet a lehívások oszthatatlansága körében előterjesztett. A Keretmegállapodás III.7. pontja és az Adásvételi szerződés II.6. pontja alapján a felek az egyedi szerződéses jogviszonyuk közvetett tárgyait lehívásonként jogilag oszthatatlannak tekintették. Az Adásvételi szerződés II.9. és IV.1. pontja alapján a feleknek szállítási ütemtervet kellett volna elfogadni, ami nem történt meg. A szolgáltatás oszthatatlansága körében hivatkozott a Kúria Gfv.VI.30.522/2022/4. számú ítéletének [32] és [34] bekezdésében írtakra. Az alperes nyilatkozataiban nem hivatkozott arra, hogy felek a szerződést ennek alapján az egyes lehívások jogi oszthatatlanságát vagy az Adásvételi szerződés II.9. pontját illetően módosították volna.

[59] Felperesi okfejtés szerint az alperes elismerte, hogy nem volt az Adásvételi szerződés II.6. pontja alapján oszthatatlan lehívásra a II.9. pontjának megfelelően elfogadott szállítási ütemterv, így a felperes késedelembe sem esett, ezért iratellenes, illetve téves a jogerős ítélet indokolása a felperes késedelmét illetően. A szerződésekben kifejezetten úgy rendelkeztek a felek, hogy a „jogviszonyuk közvetett tárgyait lehívásonként jogilag oszthatatlannak tekintik”, így a szállítási ütemterv hiányában késedelem nem lehetséges sem a szállításban, sem a mintacsomagban. A szerződések a Kbt. 3. § 24. pontjában meghatározott közbeszerzési szerződések, amelyek módosítása új közbeszerzési eljárás kiírása nélkül csak a Kbt. 141. §-ában taxatív módon meghatározott, szűk körben lehetséges, amiben nem szerepel az „oszthatóság”.

[60] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. Előadta, hogy az alperes nem adott elő semmilyen olyan új érvet, ami a jogerős ítélet megváltoztatásához, illetve hatályon kívül helyezéséhez és a felperes keresetének elutasításához vezethetne. Az alperes szerint a jogerős ítélet azért is jogszabálysértő, mert nem értékelte szerződésszegésnek a hibás csomagok bemutatását. Szállítási ütemterv hiányában azonban a mintacsomagokat sem kellett a felperesnek bemutatnia. Az ütemterv késedelmes benyújtása nem vezetett az Adásvételi szerződés teljesítésének késedelmére, hiszen az elkészített ütemterv szerint a felperes a teljesítés megkezdését – a Keretmegállapodáshoz képest korábbi időpontra – 2019. szeptember 16-ára maga irányozta elő.

[61] A szavatossági idő körében a jogerős ítélet rögzítette, hogy a termékek emberi fogyasztásra – nem vitásan – alkalmasak voltak. Az alperes az érdekmúlást sem tudta bizonyítani. Az ún. megintés hiányát illetően is helyes volt a jogerős ítélet.

A Kúria döntése és jogi indokai

[62] A felülvizsgálati kérelem a következők miatt alapos, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[63] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. Az e tárgyban irányadó 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmében a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b*), *c*) pont, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[64] Mind a felülvizsgálati, mind a csatlakozó felülvizsgálati kérelem megsértett jogszabályi rendelkezésként hivatkozott a Pp. egyes rendelkezéseire, a Pp. 424. § (1) bekezdése szerint azonban eljárási szabálysértés csak akkor alapoz meg eredményes felülvizsgálatot, ha az az ügy érdemére kihatott. Ilyen eljárási szabálysértésre – a továbbiakban kifejtendők tükrében – egyik fél sem tudott hivatkozni.

[65] A keresetben foglaltak alapján a releváns kérdés az volt, hogy az alperes által gyakorolt azonnali hatályú felmondás jogszerű volt-e vagy sem. Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes oldalán megvalósult több szerződésszegést állapított meg, ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felmondás jogszerű volt, és ennek következményeként a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság maga is megállapította a felperes többszörös szerződésszegését (szállítási ütemterv késedelmes megküldése, a felperes által 2019. szeptember 16. és 17. napjára vállalt csomagkiszállítás elmaradása, a mintacsomag bemutatásának késedelmé, a lehívásnak meg nem felelő tartalmú csomag), azonban minden szerződésszegés kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy azok nem alapozták meg az azonnali hatályú felmondást: a jogerős ítélet értelmében a felperes nem volt elzárva attól, hogy a lehívásnak megfelelő terméket a szerződésnek megfelelően leszállítsa, és az alperes oldalán érdekmúlás sem következett be, emellett az alperes nem alkalmazta a szerződésekben rögzített „megintés” intézményét sem. Vagyis a többszörös, a felek közötti iratváltással dokumentált, nem szerződésszerű felperesi magatartás egyértelműen megállapítható, csak

azokat a jogerős ítélet nem tekintette olyan súlyú szerződésszegésnek, ami az azonnali hatályú felmondást megalapozná.

[66] Az adásvételi szerződés II.37. pontja szerint a felperes köteles volt az adott lehívással érintett csomagból lehívásonként 5 db bemutató példányt a teljesítés kezdő napját megelőző egy munkanapig az alperesnek átadni. A II.38. pont azt tartalmazta, hogy jelen fejezetben az eladó (felperesre) vonatkozó bármely kötelezettség megszegése súlyos szerződésszegésnek minősül. A felperes a maga által vállalt teljesítés (2019. szeptember 16.), de szerződés szerinti teljesítés megkezdésekor (2019. szeptember 17.) sem tudott olyan mintacsomagot (bemutató példányt) felmutatni, amelyben lévő termékek megfeleltek a szerződésekben meghatározott követelményeknek (Keretmegállapodás III.36. és Adásvételi szerződés II.3. pont szerinti szavatossági előírás). A jogerős ítélet [58]-[59] bekezdése tartalmazza, hogy a felperes által összeállított mintacsomagba – a felek közötti egyeztetések ellenére – kerültek olyan termékek, amelyek nem feleltek meg e szerződéses elvárásnak. A csomagokban, így a mintacsomagban is húszféle terméket kellett elhelyezni, de abból a teljesítés (a felperes által vállalt kiszállítást) megelőző napon négynek a szavatossági ideje nem felelt meg a szerződésben vállaltaknak, két termék összetétele (cukortartalom) eltért a gyártmánylaptól, egy termék nem tartalmazott gyártó megjelölést. Mivel a bemutatópéldánynak meg kellett egyeznie az adott lehívás során teljesítendő valamennyi csomag tartalmával, ebből következik, hogy a felperes már az első lehívás során sem tudott szerződésszerűen teljesíteni.

[67] Kétségtelen, hogy a szerződéses határidők szorosak voltak, a lehívást követően legkésőbb tizenöt nappal a teljesítést meg kellett kezdeni (Keretmegállapodás III.25., Adásvételi szerződés II.8. pont). A közbeszerzési eljáráson tett és végül nyertesnek bizonyult ajánlatával, a Keretmegállapodás és az Adásvételi szerződés aláírásával a felperes ezt vállalta, magára nézve kötelezőnek fogadta el.

[68] A szállítási ütemtervet a felperesnek kellett a lehívástól (az adott esetben ez megegyezett az Adásvételi szerződés megkötésének napjával) négy munkanapon belül elkészíteni (Keretmegállapodás III.26., Adásvételi szerződés II.9. pont). A szállítási ütemtervet a felperes 2019. szeptember 12-i email mellékleteként küldte meg, ami túl van a négy munkanapon.

[69] A felperes az általa vállalt ütemtervben az első kiszállítás napját (amikor az arra a napra rendelt számú összeállított csomagnak rendelkezésre kellett állnia) 2019. szeptember 16. napjára vállalta, amit az alperes elfogadott. Ez egy nappal korábbi volt, mint a szerződéses kötelezettsége, de a felperes a kiszállítást a szerződés szerinti első napon, szeptember 17-én sem tudta megkezdeni.

[70] A Keretmegállapodás III.51. és az Adásvételi szerződés II.36. pontja szerint az adott fejezetben írt, az eladó, azaz a felperesre vonatkozó bármely kötelezettség megszegése súlyos szerződésszegésnek minősül. Bár a Keretmegállapodás IV.12. és az Adásvételi szerződés V.13. pontja külön is meghatározza mi minősül súlyos szerződésszegésnek, az alkalmazott „különösen” kifejezés arra utal, hogy ezek a felsorolások nem taxatívak. Mindkét, a felperes által aláírt szerződés az ő bármely kötelezettségének megszegését súlyos szerződésszegésnek minősítette. Ezt a szigorú rendelkezést is elfogadta a felperes. A Keretmegállapodás IV.11. és az Adásvételi szerződés V.12. pontja azonnali hatályú felmondási jogot biztosított a másik fél szerződésszegése esetén, és rögzítette, hogy a súlyos szerződésszegésként megjelölt bármely magatartás vagy mulasztás az érdekmúlás bekövetkezését önmagában megalapozza.

[71] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a Keretmegállapodás III.7. és az Adásvételi szerződés II.6. pontja szerint a jogviszonyuk közvetett tárgyait a felek lehívásonként jogilag oszthatatlannak tekintik, így álláspontja szerint az első lehívás időintervallumában jogilag bármikor teljesíthetett volna. Ugyanakkor a

felmondást az alperes több okra alapította {jelen ítélet [16] bekezdés}, ezeknek csak az egyike volt a kiszállítás késedelme, azaz, hogy a felperes az általa vállalt és az alperes által elfogadott ütemterv szerinti helyeken még 2019. szeptember 18. napján sem kezdte meg a kiszállítást. A többi megvalósult és a felek közötti szerződésekben súlyos szerződésszegésként meghatározott magatartása (mulasztása) miatt a szolgáltatás oszthatatlanságának nem volt relevanciája.

[72] Kifogás tárgya volt, hogy az alperes a Keretmegállapodás II.12. és az Adásvételi szerződés V.14. pontjában írt „megintés” eszközét előzetesen nem alkalmazta. A szerződéses kötelezettségek késedelmét illetően a további határidővel történő felszólítás a késedelmet nem szünteti meg, hanem növeli. A Keretmegállapodás szerint nem szükséges a megintés akkor, ha a szerződésszegés nem orvosolható vagy ismétlődő. A kiszállítandó csomagban elhelyezett termékek szavatosságával, nem megfelelő súlyú kiszerelésével kapcsolatos problémát az alperes már 2019. szeptember 11-i iratában jelezte, és azt is, hogy nem áll módjában a szerződésben foglaltakkal ellentétes kérést elfogadni, felhívta a felperes figyelmét a szerződésszerű teljesítés feltételeire. Ez az irat az addig felmerült szerződéstől eltérő felperesi teljesítést illetően megfelel a Keretmegállapodás II.12. pontja szerinti előzetes írásbeli felszólításnak.

[73] Az elsőfokú bíróság tehát érdemben helyesen döntött, amikor a Ptk. 6:137. §-a alapján a szerződésszegést megállapította, amelynek szerződés szerinti jogkövetkezménye a Ptk. 6:140. § (1) bekezdése szerinti alperesi felmondás, így az alperes a felmondás jogát szerződésszerűen gyakorolta.

[74] A jogerős ítélet nem alkalmazta a Kbt. rendelkezéseit, azokat nem is kellett alkalmaznia, így meg sem sérthette. Az ezzel kapcsolatban hivatkozott kúriai határozat alapjául szolgáló tényállás lényegileg eltér a perbelitől, ezért precedensként nem szolgálhat. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem fűzött jogi érvelést ahhoz, hogy a jogerős ítélet mely okból sérti a Ptk. 1:4., 1:5., 6:1., 6:62. és 6:150. §-át. A jogviszony tárgyainak lehívásonkénti jogi oszthatatlanságát illetően a [72] bekezdés tartalmazza a Kúria álláspontját.

[75] A Kúria a felülvizsgálati tárgyaláson előadott, a jogerős ítélet rendelkező részét érintő felperesi kijavítási kérelmet okafogyottnak minősítette.

[76] A Kúria a jogerős ítéletet Pp. 424. § (3) bekezdése értelmében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyta.

[77] Az alperes képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjról való rendelkezés a Pp. 83. § (1) bekezdésén alapult azzal, hogy az alperes perköltségigény érvényesítése (már a másodfokú eljárásban sem) felelt meg a Pp. 81. § (1) bekezdésének. Így a Kúria a felülvizsgálati eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) bekezdése alapján határozta meg annak is a figyelembevételével, hogy az alperes az ügyvédi tevékenységét öt munkaórán belül határozta meg.

[78] Pervesztése folytán a felperes köteles az alperes illetékmentessége folytán meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pont, 74. § (3) bekezdés].

[79] A polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (1) bekezdése figyelembevételével határozott a Kúria a meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről. Az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján tájékoztatja a felperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetni, a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és

a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria az IM rendelet 3. § (4) bekezdése alapján figyelmezteti a felperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[80] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[81] Ptk. 6:137. §, 6:140. § (1) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[82] Jogszerűen gyakorolja a vevő az azonnali hatályú felmondás jogát, ha az eladó a közöttük közbeszerzési eljárás eredményeként létrejött keretmegállapodásban és adásvételi szerződésben meghatározott kötelezettségeit többszörösen megsértette. Amennyiben a jogerős ítélet is megállapítja a többszörös szerződésszegést, amelynek esetére a szerződés a

vevőnek azonnali felmondási jogot biztosít, annak gyakorlása nem minősíthető érvénytelennek, azaz jogszerűtlennek.

Budapest, 2024. november 13.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Farkas Antónia s.k. bíró Dr. Farkas Attila s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő